

شماره چاپ: ۱۳۰۰

شماره گزارش: ۲۸

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۹/۱۵

گزارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ در مورد

سیاستهای اقتصاد مقاومتی و قوانین متناظر و پیشنادهایی در مورد نحوه اجرایی شدن آنها

«در اجرای ماده (۴۴) و تبصره (۱) ماده (۴۹) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

گزارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل (۴۴) قانون اساسی به مجلس شورای اسلامی

یکی از وظایف اصلی و تخصصی کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، به استناد ماده (۴۴) و تبصره (۱) ماده (۴۹) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، تهیه گزارشهایی در راستای وظایف نظارتی کمیسیون می باشد. لذا به پیوست آخرین گزارش این کمیسیون پیرامون «سیاستهای اقتصاد مقاومتی و قوانین متناظر و پیشنهادهایی در خصوص نحوه اجرائی شدن آنها» که طی جلسات متعددی با حضور نمایندگان دستگاههای اجرائی و کارشناسان مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی تهیه و تنظیم شده و در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۰ کمیسیون به تصویب رسیده است، جهت قرائت در جلسه علنی حضورتان ارسال می شود.

حمیدرضا فولادگر

رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی

و نظارت بر اجرای اصل ۴۴

باسمه تعالی

گزارش پیرامون «سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و قوانین متناظر»

و پیشنهادهایی درمورد نحوه اجرایی شدن آنها

(۱۳۹۳/۹/۱۰)

مقدمه

اقتصاد مقاومتی به مثابه الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، نه یک راهبرد کوتاه‌مدت برای شرایط کنونی کشور، بلکه یک تدبیر بلندمدت است که می‌تواند اهداف نظام جمهوری اسلامی را در زمینه مسائل اقتصادی برآورده کند. هرچند گرایش به اقتصاد مقاومتی مختص کشور ما نیست و بسیاری از کشورهای جهان در صدد مقام‌سازی اقتصاد خود برآمده‌اند، اما به دلیل وجود سوء نیتها و تهاجمات و تحریمها، نیاز ما به تحقق اقتصاد مقاومتی بیش از سایر کشورها است. بررسی این سیاست‌ها نشان‌دهنده آن است که بخش عمده‌ای از این سیاست‌ها به مسائل و مشکلات ساختاری اقتصاد کشور اشاره کرده است و مختص مدیریت شرایط بحران نیست.

ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی

- مقام معظم رهبری ده ویژگی را برای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مطرح فرموده‌اند:
- ۱- تحرک و پویایی در اقتصاد کشور و بهبود شاخص‌های کلان به ویژه عدالت اجتماعی؛
  - ۲- توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدزا؛
  - ۳- تکیه بر ظرفیت‌های داخلی در عین حال استفاده حداکثر از امکانات بیرون کشور،
  - ۴- رویکرد جهادی (حرکت علمی، پرقدرت، با برنامه و مجاهدانه)؛
  - ۵- مردم‌محوری با واگذاری فعالیت اقتصادی به مردم (فعالان، کارآفرینان، مبتکران، صاحبان مهارت، صاحبان سرمایه)؛
  - ۶- امنیت اقلام راهبردی و اساسی (به ویژه غذا و دارو)؛
  - ۷- کاهش وابستگی به نفت؛
  - ۸- اصلاح الگوی مصرف؛
  - ۹- فسادستیزی و امنیت اقتصادی به ویژه از طریق شفاف‌سازی و ایجاد فضای رقابتی و با ثبات؛
  - ۱۰- دانش‌محوری به ویژه با توجه به نیروی انسانی.

انگیزه‌ها و عوامل تهیه سیاست‌ها

همچنین مقام معظم رهبری چهار نکته اصلی را به عنوان انگیزه و عوامل تهیه این سیاست‌ها ذکر کرده‌اند:

- ۱- ظرفیت‌های فراوان مادی و معنوی کشور (سرمایه‌های انسانی، معدنی، زیربنایی و جغرافیایی)
- ۲- مشکلات مزمن و دیرپای اقتصادی (وابستگی به نفت، تورم، بیکاری و ...)
- ۳- تهدیدهای اقتصادی خارجی
- ۴- بحران‌های اقتصادی جهانی

الزامات و انتظارات اجرای سیاست‌ها

الزامات و انتظارات از دیدگاه ایشان عبارتند از:

- ۱- عزم جدی مسئولان و مدیران اصلی و فعالان مردمی،
- ۲- ورود در میدان عمل (تبدیل شدن به برنامه و سیاست‌های اجرایی، زمان‌بندی، شاخص‌گذاری و نظارت)،
- ۳- هماهنگی میان بخش‌های گوناگون،
- ۴- نظارت در همه سطوح،
- ۵- رفع موانع (به ویژه موانع قانونی)؛
- ۶- گفتمان‌سازی؛
- ۷- پایش و اطلاع‌رسانی (ایجاد مرکز قوی برای رصد، گردآوری و پایش اطلاعات).

در این گزارش ابتدا برخی از مهمترین موضوعات مطرح شده در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به اختصار تحلیل می‌گردد، سپس گزارشی از اقدامات صورت گرفته در مجلس و نیز توسط مرکز پژوهش‌ها به عنوان بازوی تخصصی و پژوهشی مجلس شورای اسلامی در راستای موضوع اقتصاد مقاومتی ارائه خواهد شد پس از آن خلاصه‌ای از اقدامات دولت بیان می‌شود و در نهایت پیشنهاداتی در حوزه وظایف مجلس شورای اسلامی به منظور تحقق بخشی به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در دو بخش تقنین و نظارت، ارائه خواهد شد.

فصل اول: اهم موضوعات سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

فصل دوم: خلاصه گزارش اقدامات مجلس شورای اسلامی و دولت (تاکنون)

فصل سوم: احکام قانونی مرتبط با اقتصاد مقاومتی و دسته بندی آنها

فصل چهارم: ارائه پیشنهادات به منظور تحقق اهداف سیاستها

فصل اول:

۱- تبیین اهم موضوعات سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی:

مقدمه: بررسی ادبیات جهانی حول موضوع اقتصاد مقاومتی

همانطور که مقام معظم رهبری در جلسه تبیین سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی فرمودند، گرایش به اقتصاد مقاومتی مخصوص کشور ما نیست. امروز در بسیاری از کشورها، بخصوص در سالهای اخیر با تکان‌های شدید اقتصادی که در دنیا به وجود آمد، کشورهای متعددی به دنبال مقاوم‌سازی اقتصاد خودشان برآمده‌اند. مباحث مربوط به مقاوم‌سازی اقتصاد در ادبیات اقتصادی امروز، تحت عنوان «تاب‌آوری» (Resilience) مورد بحث قرار گرفته است. با توجه به قرابت معنایی و محتوایی میان «اقتصاد مقاومتی» و «تاب‌آوری اقتصادی»، بررسی ادبیات جهانی در این خصوص در دستور کار قرار گرفت و این مطالعه که نهایتاً در قالب گزارشی تحت عنوان «مروری بر ادبیات جهانی درباره تاب‌آوری ملی» توسط مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر گردید. با توجه به آنکه موضوع تاب‌آوری اقتصادی در سالهای پس از بحران مالی مورد توجه جدی قرار گرفت، نهادها و سازمانهای بین‌المللی اقتصادی گزارشات متعدد و متنوعی را در این خصوص تهیه و منتشر نموده‌اند. بخش اعظم گزارش مذکور، به بررسی و مقایسه این گزارشات پرداخته است.

گزارش «توسعه جهانی» سال ۲۰۱۴ بانک جهانی پیرامون «ریسک و فرصت»^۱، گزارش رقابت‌پذیری سال ۲۰۱۳ مجمع جهانی اقتصاد با عنوان «رقابت‌پذیری تاب‌آور»^۲، بخش ویژه تاب‌آوری ملی در گزارش «ریسک‌های جهانی» سال ۲۰۱۳ منتشر شده توسط مجمع

¹ The World Bank, World Development Report 2014, Risk and Opportunity: Managing Risk for Development

² World Economic Forum Global Competitiveness Report 2013

جهانی اقتصاد^۳، و اجلاس داووس سال ۲۰۱۳ با عنوان «پویایی تاب‌آور»^۴، نمونه‌هایی از اسناد منتشر شده توسط سازمانهای بین‌المللی در خصوص تاب‌آوری ملی است که در این گزارش به معرفی آنها پرداخته شده است.

از میان سه دسته مخاطرات قابل پیش‌بینی (که متاثر از خطای سیاستگذار یا نظام اجرایی و قضایی ایجاد می‌شود) و مخاطره‌های راهبردی (که با انتخاب سیستم به استقبال آن می‌رویم) و مخاطره‌های برونزا (که بدون خواست و امکان کنترل ما بر اقتصاد تحمیل می‌شود)، تاب‌آوری یا مقاومت سیستم بیشتر راهبردی در مقابل مخاطره‌های نوع سوم یا عوامل برونزاست که ما را به ساختارهای اقتصادی ای رهنمون می‌سازد که از ابتدا نسبت به وقوع این دست‌تکانه‌ها توانا باشند نه اینکه منفعلانه و پس از وقوع بحران، صرفاً به ترمیم بپردازند. در ادبیات علمی یک سیستم زمانی تاب‌آور شناخته می‌شود که بتواند مخاطرات موقت یا دائم را جذب کرده و به سرعت خود را با شرایط تطبیق دهد، بدون آنکه ثبات خود را از دست دهد. مولفه‌های تاب‌آوری در سطح ملی عبارتند از:

الف- استحکام، به نحوی که احتمال نشر فراگیر و سراسری یک خسارت بالقوه کاسته شود.

ب- غنای درونی، به نحوی که زیرساختها و نهادهای حساس طوری طراحی شوند که برای دستیابی به اهداف، از طیفی از ابزارها و روشها و سیاستها برخوردار باشند.

پ- پرتدبیری به معنای انعطاف در پاسخ دادن به نیازهای وضع جدید، توان سازگاری با بحران و تبدیل پیامدهای منفی به مثبت در سازوکارهای نظام تصمیم‌گیری و اجرایی

ت- واکنش دهی به معنای در دست داشتن نظام اطلاعات به هنگام و دقیق و امکان اثرگذاری و واکنش سریع به مخاطرات نوپدید.

ث- بازیابی به معنای توانایی کسب مجدد درجه ای از وضعیت نرمال پس از بحران و نهادهای سازگار دهنده با وضع جدید. با این وجود به نظر می‌رسد ما از اقتصاد مقاومتی، از گستردگی و عمق راهبردی بیشتری نسبت به مفهوم متعارف جهانی برخوردار است زیرا فرض خصومت دائم خارجی علیه جمهوری اسلامی، چشم‌انداز ما از اقتصاد مقاوم را به یک راهبرد بلندمدت و ویژگی ساختاری رهنمون می‌کند نه یک مولفه موقت در کنار ده‌ها مولفه دیگر اقتصادی.

با ذکر این مقدمه، اینک به معرفی مختصر اهم موضوعات سیاستهای اقتصاد مقاومتی می‌پردازیم:

اهم موضوعات سیاستهای اقتصاد مقاومتی:

۱.۱- کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد

شاخصه یک «اقتصاد مقاومتی»، توانایی مقاومت اقتصاد در برابر عوامل تهدیدزا است و به بیان دیگر پایین بودن درجه آسیب‌پذیری اقتصاد از تکانه‌های درونی و بیرونی است. این مهم با کاهش درجه بالای وابستگی اقتصاد در نیازهای راهبردی یا وابستگی به مؤلفه‌های پیشران محدود محقق می‌شود. وابستگی تولید و مصرف به واردات، وابستگی به شرکای تجاری محدود، وابستگی به منابع درآمدی و ارزی محدود، وابستگی به منابع انرژی محدود و... از مصادیق غیر مقاومتی بودن اقتصاد است.

۱.۲- پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان

اقتصاد وابسته به منابع طبیعی و نهادهای ارزان نمی‌تواند ساخت مقاومتی داشته باشد و در یک «اقتصاد مقامتی»، پیشران اصلی اقتصاد، دانش و نوآوری است. بدین معنی که سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان در کل تولید ناخالص داخلی بالا بوده و بخش اعظم ارزش افزوده، توسط نیروی کار متخصص آفریده شده و در واقع مبتنی بر سرمایه‌های انسانی (و نه صرفاً فیزیکی) است.

۱.۳- ارتقاء عدالت اجتماعی

عدالت اجتماعی شاخصی است که بیشترین درجه اهمیت را برای طراح و ابلاغ‌کننده سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی داشته است. رشد و رونق اقتصاد بدون تأمین عدالت اجتماعی، به هیچ وجه مورد قبول جمهوری اسلامی نبوده و نیست. الزامات تحقق عدالت در

³ Special Report: Building National Resilience to Global Risks, Global Risks 2013, World Economic Forum

⁴ <http://reports.weforum.org/davos-2013/view/reports-and-initiatives-highlighted-in-davos>

سیاستهای اقتصاد مقاومتی، تقویت رقابت‌پذیری بین مناطق، طراحی سازوکارهای سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف و طراحی مکانیسم‌های بازتوزیعی است.

۱.۴- تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد و رشد بهره‌وری

کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد، افزایش کارایی فعالیتهای اقتصادی و همچنین ارتقاء شاخصهای عدالت اجتماعی، در شرایطی که انحصارهای گوناگون در بخشهای مختلف اقتصاد شکل گرفته باشد و به تبع آن رفتار رانت‌جویی جایگزین ارتقاء بهره‌وری شده باشد، غیرممکن است. لذا در یک «اقتصاد مقاومتی»، فراهم نمودن بستر رقابت سالم و مدیریت شده، یکی از مؤلفه‌های اصلی محسوب می‌شود. محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، از طریق تقویت عوامل تولید و بهینه کردن تعامل بین آنها، توانمندسازی و ارتقاء بهره‌وری نیروی کار، کاهش هزینه‌ها و بهبود کیفیت تولید و اصلاح و بازسازی ساختار تولید ملی، همگی موجب افزایش قدرت رقابت خواهد بود.

۱.۵- امنیت غذا و درمان

الزام کاهش وابستگی‌های راهبردی که پیش از این گفته شد در حوزه کالاهای اساسی و خصوصاً کالاهای مرتبط با حوزه غذا و درمان، اهمیت مضاعفی می‌یابد. بر این اساس دو بند ۶ و ۷ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی بر این موضوع تمرکز نموده و افزایش تولید داخل، افزایش ذخایر راهبردی و کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص را در حوزه غذا و درمان و کالاهای اساسی مد نظر قرار داده است.

۱.۶- اصلاح الگوی مصرف

سیاستهای کلی اصلاح الگوی مصرف که در سال ۸۹ ابلاغ گردید، به مثابه بخشی از نقشه کلان اقتصاد مقاومتی مد نظر بوده و هست که در متن سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی مورد تأکید مکرر قرار گرفته است. در موضوع اصلاح الگوی مصرف، هم مردم (در مقام مصرف‌کننده و تولیدکننده) و هم دستگاههای مختلف دولتی و بخش عمومی، مخاطب سیاستهای مذکور بوده‌اند و البته آنچه در درجه اول مد نظر مقام معظم رهبری بوده، اصلاح الگوی مصرف توسط مسئولین در حوزه مأموریت خودشان است. در بخش اصلاح الگوی مصرف انرژی استفاده از سوختهای جایگزین و مکمل سوخت فسیلی و نیز منابع دیگر انرژی‌های نو نظیر خورشیدی، بادی، هسته‌ای و برقی و... می‌تواند راهکارهای عملیاتی در این مسیر باشد.

۱.۷- اصلاح نظام مالی کشور

نظام پولی و مالی در یک اقتصاد پیشرو و مقاوم، در خدمت اهداف بخش واقعی اقتصاد قرار دارد، یعنی پشتیبان بخش تولید است نه رقیب آن. بدون همراهی نظام تامین مالی کشور، امکان مقاوم‌سازی و تولیدمحوری و فسادزدایی از سیستم اقتصادی وجود ندارد. طراحی و سیاستگذاری نامناسب نظام مالی از یک سو موجب عدم ثبات در کل اقتصاد شده و از سوی دیگر انواع تأمین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت برای فعالیتهای مولد و پوشش ریسکهای تولید را با مشکل مواجه می‌کند.

۱.۸- حمایت هدفمند از صادرات

درونزایی و برونگرایی اقتصاد که در تعریف اقتصاد مقاومتی بر آن تأکید ویژه‌ای می‌شود، به معنی تکیه بر منابع و سرمایه‌های داخلی از یک سو، و تولید به قصد صادرات و رقابت با سایر کشورها از سوی دیگر است. بر این اساس حمایت از صادرات به عنوان یکی از بندهای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی مد نظر قرار گرفته است. اما برای اجتناب از افتادن در دام خام‌فروشی، که بالای چند دهه اخیر اقتصاد ایران است، ایجاب می‌کند تا این حمایت به صورت هدفمند و متناسب با ارزش افزوده تولید شده در داخل کشور صورت گیرد.

۱.۹- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد نفت

نظامات اقتصادی کشور در گذشته و حال به گونه‌ای شکل گرفته‌اند که بخش قابل توجهی از منابع بودجه دولتها و نیز بخش قابل توجهی از درآمدهای ارزی کشور، متکی بر فروش نفت و گاز (یا مشتقات آنها) است. لذا وقوع نوسانات ناخواسته و پیش‌بینی نشده در درآمدهای نفتی می‌تواند صدمات قابل توجهی به اقتصاد کشور وارد آورد. بنابراین کاهش ضربه‌پذیری درآمدهای حاصل از فروش نفت و گاز از طریق بهبود فرآیندهای فروش نفت خام و نیز تنوع‌بخشی به سبد صادراتی بخش انرژی به منظور کاهش سهم نفت خام، در بند ۱۳

سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی مد نظر قرار گرفته است. همچنین حرکت به سمت اقتصاد دانش بنیان و فاصله گرفتن از خام فروشی، در گرو توسعه و تکمیل زنجیره ارزش در صنایع پایین دستی نفت و گاز است. لازمه برونگرایی و مردمی شدن اقتصاد، افزایش رقابت پذیری و انعطاف پذیری، و نهایتاً ارتقاء مقاومت اقتصادی و کاهش ضربه پذیری اقتصاد، تکمیل زنجیره ارزش در صنایع مختلف است.

۱.۱۰- اصلاح نظام درآمدی دولت

اتکای بیش از حد دولتهای مختلف پیش و پس از انقلاب، بر درآمدهای نفتی و برخورد مصرفی با این سرمایه ملی، عارضه‌ای است که سالیان متمادی دامن گیر اقتصاد ایران بوده است. این پدیده از یک سو موجب کاهش پاسخ گویی دولت در قبال عملکرد خود و ناکارآمدی نظارت مردم بر دولت شده، و از سوی دیگر باعث عدم توسعه نظام مالیاتی عادلانه و کارا و عدم لحاظ منافع بخشهای مولد در اقتصاد گردیده است. این اصل بیش از دیگر ارکان در قوانین و سیاستهای پیشین مورد تاکید قرار گرفته است اما متأسفانه سرعت حرکت به سمت آن نامطلوب ارزیابی می شود.

۱.۱۱- شفاف سازی و سالم سازی اقتصاد

لازمه مردمی کردن اقتصاد، ارتقای عدالت اجتماعی، بهبود رقابت و تولید در اقتصاد، امنیت بستر فعالیت اقتصادی و کاهش فساد در فرایندهای اقتصادی است. شفاف سازی، شرط اصلی فسادستیزی و سالم سازی اقتصاد است. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، در حال حاضر ریشه بسیاری از مسائل خرد و کلان اقتصادی کشور در بخشها و حوزه‌های مختلف، فقدان شفافیت اطلاعات اقتصادی است. ایجاد بستر رقابت و همچنین ثبات تصمیم گیری در قوانین و مقررات نیز از الزامات دیگر سالم سازی اقتصاد می باشد. مبارزه با ویژه خواری و رانت خواهی و انحصارات غیرقانونی دولتی و چند نرخ قیمت گذاریها از جمله مصادیق فساد اقتصادی است.

۱.۱۲- اتخاذ سیاستهای تولید محور (به جای شیوه های واردات محوری)

حمایت از تولید محصولاتی که عرضه رقابتی آنها با خالص ارز آوری مثبت یا خالص ارزبری منفی همراه باشد و توسعه فرهنگ حمایت از سرمایه، کار، کالاها و خدمات ایرانی با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب نظران اقتصادی از مهمترین راههای تحقق اقتصاد مقاومتی است.

فصل دوم: چکیده اقدامات مجلس و دولت

۱-۲- خلاصه اقدامات مجلس شورای اسلامی

پس از ابلاغ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی معاونتها و کمیسیونهای مرتبط مجلس، تلاشهای متعددی را در راستای تحقق سیاستها آغاز کردند که بخشی از آنها به این شرح است:

الف- قرار گرفتن بررسی سیاستهای اقتصاد مقاومتی در دستور کار کمیسیون ویژه، دو روز بعد از ابلاغ (۹۲/۲/۱)

ب- ابلاغ ریاست مجلس شورای اسلامی به نایب رئیس دوم و کمیسیونهای مجلس خصوصاً کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی جهت بررسی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در مجلس و کمیسیونهای تخصصی مجلس

پ- طرح موضوع در کمیسیونهای تخصصی مجلس و بررسی مباحث مرتبط با بندهای بیست و چهار گانه سیاستها

ت- طرح موضوع در کمیسیون ویژه و درخواست از مرکز پژوهش های مجلس برای انجام کار تحقیقاتی با رویکرد بررسی قوانین متناظر با سیاست های کلی و دسته بندی آنها به :

ت ۱- قوانینی که اجرا نمی شود

ت ۳- قوانین معارض و مزاحم

ت ۲- قوانینی که باید اصلاح شوند

ت ۴- مواردی که برای اجرای آن خلا قانونی وجود دارد

ث- تشکیل جلسات روسای کمیسیونهای تخصصی مجلس و مسئولین دولت به ریاست مهندس باهنر نایب رئیس مجلس و جمع بندی اولیه مباحث

ج- ارائه گزارش توسط معاونت قوانین مجلس درخصوص دسته بندی قوانین مرتبط با سیاست ها

چ- ارائه گزارش اولیه دولت در مجلس و تشکیل جلسات مشترک دولت و مجلس

ح- تشکیل جلسات با حضور نمایندگانی از سه قوه درخصوص اجرای سیاست ها

خ- ارائه ویرایش اول گزارش مرکز پژوهش ها درخصوص بند ۳

د- ارسال گزارش مرکز پژوهشها برای دستگاههای اجرایی برای استعلام نظر از آنها توسط کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و

نظارت بر اجرای اصل ۴۴

ذ- ارائه گزارش توسط کمیسیون اقتصادی مجلس (پس از چندین جلسه تخصصی با حضور مسئولان دستگاههای اجرایی ذیربط

در این کمیسیون) درخصوص قوانین مرتبط و ارسال آن توسط نایب رئیس دوم مجلس به دولت برای نظر خواهی و ارجاع آن توسط معاون

اول رئیس جمهور به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور جهت اقدام مقتضی

ر- ارسال گزارش های مرکز پژوهش ها (ویرایش دوم جمع بندی قوانین متناظر) و نیز گزارش های موضوعات دیگر مرتبط با

سیاست های اقتصاد مقاومتی

ز- شرکت فعال مسوولین و اعضای برخی کمیسیونها و کارشناسان مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی در همایش های

تخصصی اقتصاد مقاومتی

ژ- ارسال جمع بندی گزارش مرکز پژوهشهای مجلس درخصوص احکام قانونی مرتبط با اقتصاد مقاومتی در محدوده وظایف هر

کمیسیون به روسای تمام کمیسیونها.

۲-۲- خلاصه اقدامات دولت

بر اساس گزارشهای ارسالی از سوی معاونت برنامه ریزی ریاست جمهور و دستگاههای اجرایی، چکیده مهمترین اقدامات دولت

در مسیر تحقق سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی به این شرح است:

الف- ارسال نامه مورخ ۹۲/۱۲/۱ (دو روز پس از ابلاغ سیاست ها توسط رهبر معظم انقلاب) ریاست جمهور به معاون اول و

مسئولیت دادن به ایشان جهت ساماندهی اقدامات بایسته در راستای تحقق سیاست ها

ب- ابلاغیه پانزده بندی معاون رئیس جمهور مورخ ۹۲/۱۲/۱۰ به دستگاههای مرتبط و شورایعالی امنیت ملی جهت تعیین تکلیف

هر دستگاه درخصوص سیاست های اقتصاد مقاومتی و مسئولیت دادن به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی در تلفیق و تهیه برنامه های

اجرایی

پ- ارسال چهارچوب تهیه و تدوین برنامه های اجرایی اقتصاد مقاومتی در هر دستگاه توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت

راهبردی رئیس جمهور (دبیرخانه شورای اقتصاد) مورخ ۹۲/۱۲/۱۴

ت- مسئولیت دادن به شورای اقتصاد برای تلفیق و تصویب نهایی برنامه های اجرایی پیشنهادی دستگاهها و در دستور قرار گرفتن

بررسی «برنامه های اجرایی اقتصاد مقاومتی دستگاهها» به صورت منظم از آغاز سال ۹۳

ث- تشکیل جلسات هفتگی کمیسیون تخصصی شورای اقتصاد با حضور معاونین وزرای عضو شورای اقتصاد جهت بررسی

برنامه های اجرایی مرتبط با سیاست ها (در سه ماهه اول سال ۹۳)

ج- بررسی کارشناسی و تغذیه کمیسیون تخصصی و شورای اقتصاد توسط کمیته ای با عضویت نمایندگان دستگاههای اجرایی،

امور بخشی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی و امور کمیسیونها، دبیرخانه ها و شوراهای اقتصادی (دبیرخانه شورای اقتصاد)

چ- تشکیل کمیته تلفیق در معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی به منظور تهیه چهارچوب برنامه های اجرایی و جمع بندی آنها

ح- دریافت نظرات دستگاههای اجرایی و ویرایش اولیه برنامه های اجرایی پیشنهادی اقتصاد مقاومتی توسط دبیرخانه شورای اقتصاد و تنظیم ویرایش اول «مجموعه اهداف، سیاست ها و برنامه های اقتصاد مقاومتی» و ارسال آن برای کلیه دستگاههای ذیربط برای اعلام نظر

خ- بررسی نظرات دستگاههای اجرایی درخصوص ویرایش اول مجموعه اهداف سیاست ها و برنامه ها در کمیته ای متشکل از امور بخشی معاونت، امور برنامه ریزی، اقتصاد کلان و ارزیابی برنامه و امور کمیسیونها، دبیرخانه ها و شورای اقتصادی (دبیر خانه شورای اقتصاد) و تغذیه کارشناسی کمیسیون تخصصی و شورای اقتصاد

د- در دستور کار قرار گرفتن نتایج کار کمیته مذکور در بند (۹) در کمیسیون تخصصی شورای اقتصاد و بررسی منظم آنها

ذ- طرح نتایج جلسات در شورای اقتصاد پس از تأیید در کمیسیون تخصصی، و تصویب آنها و سپس ابلاغ به دستگاههای اجرایی توسط دبیر شورای اقتصاد (معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور) و جمع بندی مصوبات و انتشار جلد اول کتاب «مجموعه اهداف، سیاستها و برنامه های اقتصاد مقاومتی» (در خرداد و تیر و مرداد ۹۳)

ر- شروع فعالیتهای اجرایی و در دست اقدام قرار گرفتن برنامه های عملیاتی مصوب (در شش ماهه دوم سال ۱۳۹۳ و پس از آن). با توجه به گستردگی برنامه های اجرایی تعریف شده ذیل هر یک از بندهای سیاستهای اقتصاد مقاومتی، اولویت بندی آنها یک الزام به شمار می رود. همچنین از دولت محترم می خواهیم تا پایان سال جاری گزارشی از درصد تحقق هر یک از برنامه های اجرایی مصوب شورای اقتصاد درباره اقتصاد مقاومتی را به مجلس شورای اسلامی و عموم مردم ارائه نماید. همچنین کمیسیون ویژه ویرایش نخست گزارش احکام قانونی مرتبط با سیاستهای اقتصاد مقاومتی را نیز جهت اصلاح و تکمیل به دستگاههای اجرایی ارسال نموده که با گذشت سه ماه هنوز پاسخی دریافت نشده است.

فصل سوم:

۳- چکیده گزارش ارزیابی احکام قانونی مرتبط با اقتصاد مقاومتی

پس از درخواست کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی از مرکز پژوهشهای مجلس، گزارشی تحت عنوان «ارزیابی احکام قانونی مرتبط با اقتصاد مقاومتی» منتشر گردید که با توجه به اهمیت یافته های آن، در این قسمت چکیده ای از نتایج آن ارائه می گردد. آسیب شناسی صورت گرفته از احکام قانونی مرتبط با موضوع اقتصاد مقاومتی حاکی از آن است که احکام قانونی موجود ذیل یکی از سه گروه زیر قابل دسته بندی هستند:

الف- عدم اجرای کامل قانون و نیاز به رفع موانع و نظارت بر اجرای کامل احکام موجود،

ب- ضعف و نقصان در متن قانون موجود و نیاز به اصلاح احکام موجود،

پ- فقدان الزام قانونی یعنی خلا قانونی در خصوص برخی موارد و نیاز به حکم جدید.

تجربه نشان داده است که پس از ابلاغ سیاستهای کلی و در صورت تأکید ویژه بر لزوم اجرایی شدن آن از سوی مقامات عالی کشور، دو تصور در قوای مجریه و مقننه شکل می گیرد:

از یک سو مقامات و بدنه کارشناسی قوه مجریه با این ادعا که حلقه واسط میان سیاستهای کلی و مقررات اجرایی، قانون است و برای اجرایی شدن سیاستهای کلی ابلاغی نیازمند تصویب قانون هستیم، تلاش ویژه ای برای اجرای سیاستهای کلی صورت نمی دهند، گویی قوانینی که پیشتر در همان موضوع به تصویب رسیده است همگی در خلاف جهت سیاستهای کلی ابلاغی بوده است.

از سوی دیگر قوه مجریه و نمایندگان مجلس، ضمن احساس تکلیف در جهت تحقق بخشی به سیاستهای کلی ابلاغی، در صدد تدوین و تصویب قوانین جدید با محوریت همان سیاست کلی برمی آیند. این در حالی است که پیش از آن قوانین متعددی، چه از سنخ

قوانین موضوعه و چه از سنخ قوانین برنامه، حول موضوع سیاست کلی ابلاغی تصویب شده بوده است ولی به دلایل متعدد عملاً اثربخشی مطلوب را نداشته است. ناکارآمدی قوانین مصوب پیشین، عمدتاً ریشه در دو امر دارد:

اول- عدم اهتمام مجلس بر نظارت بر اجرای صحیح قوانین مصوب؛

دوم- تصویب قانون نامناسب (مكلف نمودن دستگاهها بدون طراحی سازوکار مناسب و ضمانت اجرا، تداخل وظایف بین دستگاهها یا شوراها، مجاز نمودن دستگاهها به جای تکلیف نمودن، عدم تعیین دقیق متولی اجرا، عدم تخصیص بودجه مناسب، عدم اهتمام مدیران اجرایی و مقاومت گروههای ذی نفع در برابر اجرای قانون و غیره...).

بر این اساس بلافاصله پس از ابلاغ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی و به سفارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی، مطالعه مبسوطی با استفاده از توان کارشناسی کلیه دفاتر مرکز پژوهشهای مجلس، در دستور کار قرار گرفت تا بخشی از سوابق قانونی مرتبط با سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی جمع آوری و دسته بندی گردد. نتایج این مطالعه نشان داد که متناظر با هر یک از بندهای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی، احکام قانونی متعددی پیشتر به تصویب رسیده است و نیاز جدی به تصویب قانون جدید در آن حوزه وجود ندارد، بلکه مسئله اصلی، عدم نظارت بر اجرای کامل قوانین و همچنین ضعف در فرایند و شیوه قانون گذاری و قانون نویسی است.

جداول ذیل خلاصه ای از تقسیم بندی قوانین مرتبط با موضوعات سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی را بیان کرده و مشروح این جداول به انضمام بندهای ۲۴ گانه سیاستها به پیوست گزارش تقدیم گردیده است.

- مشروح جداول و بندهای ۲۴ گانه سیاستها به پیوست می باشد.

جدول یک. مهمترین قوانینی که به طور کامل اجرا نشده اند

قانون	مواد مربوطه
قانون برنامه پنجم توسعه	۳۲، ۳۴، ۴۶، ۴۷، ۴۹، ۷۶، ۷۹، ۸۴، ۸۵، ۹۴، ۹۵، ۹۷، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۲۳، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۸۱، ۱۹۰، ۱۹۲، ۲۱۰، ۲۲۰، ۲۲۹، ۲۳۱، بند ه ماده ۱۶، بند م ماده ۱۹، بند ط ماده ۸۴ بند ب ماده ۱۰۴، بند الف و ب ماده ۱۱۲، بند الف ماده و ج ماده ۱۱۷، بند الف ماده ۱۲۵، بندهای الف ماده ۱۹۳، بندهای ب، ک، ل ماده ۱۹۴، بند و ماده (۲۳۴)
قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۲، ۳، ۱۱، ۱۲، ۲۴، بند د ماده ۹۱
قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	۳، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۳، ۱۴، ۳۲، ۳۶، بند د ماده ۹۱
قانون هدفمند کردن یارانهها	۱، ۳، ۴، ۷، ۸، ۱۰
قانون الگوی مصرف انرژی	۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۲۸ تا ۳۰، ۴۴ تا ۴۷، ۵۰ تا ۵۴، ۵۹، ۶۰
قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳ تا ۱۶، ۲۴، ۲۷
قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات	۱۰ تا ۱۲، ۲۲
قانون پولی و بانکی	بندهای ب و ج ماده ۱۱، بند الف ماده ۱۲
قانون عملیات بانکی بدون ربا	۱، ۲، ۸

قانون	مواد مربوطه
قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران	۱۴، ۱۶، ۱۷، ۳۹، ۴۴، ۵۲، تبصره ۲ ماده ۴۶
قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۱، ۲، ۶، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵
قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان	۵، ۱۲
قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی	۲، ۳، ۱۰
قانون ارتقای کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی	۱، ۲
قانون اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانک‌ها	۵
قانون توزیع عادلانه آب	۲، ۳، ۴، ۵، ۲۴، ۲۸، ۲۹، ۳۳، ۴۶
قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی اقتصادی	۱ تا ۵
قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات	۱۹، ۲۱
قانون ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد	۳ تا ۳۵
قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی	۱، ۳، ۴
قانون نظام جامع دام‌پروری	۵، ۱۱، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱

در خصوص احکامی که به طور کامل اجرا نشده‌اند پیشنهاد می‌شود کمیسیونهای تخصصی مجلس شورای اسلامی، پس از استماع توضیحات مسئولان دستگاه‌های اجرایی مرتبط، گزارشهایی را به مجلس محترم ارائه دهند. جمع‌بندی آسیب‌شناسانه این گزارشها می‌تواند اثربخشی قوانین آتی مجلس را ارتقاء دهد. تمرکز بیش از پیش کمیسیونهای تخصصی بر وظیفه نظارتی مجلس، از دیگر نتایج این بررسی است.

جدول دو. مهم‌ترین قوانینی که نیاز به اصلاح دارند

قانون	مواد مربوطه
قانون کار	۱، ۵، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۷
قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۱۶
قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانک‌ها	۱، ۲
قانون اصلاح قانون نفت	۷
قانون برنامه پنجم توسعه	۸۴، ۸۵، ۸۷، ۹۶، بند ج ماده ۱۰۱، ۱۰۲، بندهای ب و ج ماده ۱۱۷، ۱۱۹
قانون مالیات‌های مستقیم	۱۴۴، ۱۴۸

قانون	مواد مربوطه
قانون پولی و بانکی	بند ب ماده ۱۰، بند ه ماده ۳۱، بند الف ماده ۴۲
قانون عملیات بانکی بدون ربا	۱۹
قانون بازار اوراق بهادار	۴۴
قانون تجارت	۶، ۱۱، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸
لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت	۱۴۷، ۲۴۳ تا ۲۶۹
نقشه جامع علمی کشور	راهبرد کلان ۱
قانون نظام صنفی	۹۱
قانون معادن (مواد متعددی از قانون)	
قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای (مواد متعددی از قانون)	
قانون تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه بهره‌برداری (مواد متعددی از قانون)	
قانون برگزاری مناقصات (مواد متعددی از قانون)	
قانون مبارزه با پول‌شویی (مواد متعددی از قانون)	
قانون مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی (مواد متعددی از قانون)	
قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی (مواد متعددی از قانون)	
قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی (مواد متعددی از قانون)	
قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری (مواد متعددی از قانون)	
قانون مجازات اخلاصگران در نظام اقتصادی کشور (مواد متعددی از قانون)	

در خصوص مواد فوق تلاشهایی برای اصلاح و الحاق برخی احکام لازم به قوانین فوق‌الذکر آغاز شده است که بدون همکاری تنگاتنگ دولت محترم به ثمر نخواهد رسید.

جدول سه. مهم‌ترین قوانینی که در بندهای مرتبط در سیاستهای کلی دچار خلأ می‌باشد:

(بندهای: ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۸، و ۱۹)

قانون
قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران
قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
قانون بازار اوراق بهادار
قانون الزام دولت به توسعه متوازن روستایی
قانون مالیات‌های مستقیم
قانون تجارت
قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ایمنی زیستی
قانون زنجیره تامین امنیت غذایی

در بخش خلأ قانونی، کمیسیون ویژه این آمادگی را دارد که در صورت تمایل دولت محترم از طریق تدوین لوایح مورد نیاز، وارد مرحله تدوین مفاد قانونی لازم شود. در غیر اینصورت نیز می‌توان با نظر مجلس محترم، کمیسیونهای تخصصی و مرکز پژوهشها را به ارائه پیش‌نویس طرحهای قانونی لازم مکلف نمود.

غیر از گزارش ارزیابی احکام قانونی، بررسی‌های دیگری نیز با درخواست مجلس محترم توسط مرکز پژوهشهای مجلس صورت گرفته است که مهمترین آنها به شرح زیر است:

۳.۱ تهیه گزارشی از سوابق سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی در سایر سیاستهای کلی ابلاغی که نتایج آن حاکی از این بود که: اولاً سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی در واقع نوعی برابند و جمع‌بندی کلان از همه سیاستهای کلی است که در عرصه اقتصاد و موضوعات نزدیک به اقتصاد ابلاغ شده است. ثانياً بخش قابل توجهی از مفاد سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی، در مفهوم یا حتی در لفظ، مشابه برخی از سیاستهای کلی است که سالیان قبل ابلاغ شده است. به بیان دیگر به نظر می‌رسد بسیاری از سیاستهای اقتصادی مفید و مورد نیاز کشور، به دلیل اجرایی نشدن طی سالهای متمادی، مکرراً در سیاستهای کلی تکرار شده است. در صورت اثبات این مدعا، آسیب‌شناسی و بازنگری روالهای مربوط به تدوین، ابلاغ، اجرا و نظارت بر حسن اجرای سیاستهای کلی اهمیت دوچندان می‌یابد.

۳.۲ تهیه گزارشی جامع از شاخص‌های متناظر با بندهای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی به منظور سنجش حرکت کشور به سمت اقتصاد مقاومتی و کمک به نظارت مجلس شورای اسلامی. در این راستا با کمک دفاتر مختلف مرکز پژوهشها و جلب همکاری یک مرکز تحقیقاتی، حدود ۶۰ شاخص کلیدی از میان ۱۱۰ شاخص عمومی مرتبط با بندهای سیاست کلی انتخاب شده که در ذیل ۹ سرفصل اصلی تقسیم‌بندی گردیده است و بزودی منتشر خواهد شد.

۳.۳ تحلیل کارشناسی گزارشهای ارسالی از دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (موضوع ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم) در خصوص مقررات‌زدایی و اصلاح قوانین و مقررات به منظور ارائه قوانین یا مقررات مزاحم در مسیر اقتصاد مقاومتی و حمایت از تولید ملی که همچنان در جریان است و نتایج آن بلافاصله پس از پایان ارزیابی کارشناسی ۴۰۰ پیشنهاد ارسالی از کارگروه مقررات‌زدایی توسط مرکز پژوهشها و اتاق بازرگانی و بررسی آن در کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی نهایی خواهد شد.

۳.۴ در حوزه مطالعات نظری، بررسی شاخصهای جهانی اقتصاد مقاومتی و سنجش وضعیت اقتصاد ایران به همراه شناخت مولفه‌های ضعف و قوت اقتصاد ایران از منظر مقاومتی در قالب یک گزارش پژوهشی آماده انتشار است. همچنین گزارشهایی با هدف تبیین دقیق برخی بندهای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی در دست تدوین است، به عنوان نمونه الگوهای مردمی کردن اقتصاد، مدل جمع میان درونزایی و برونگرایی اقتصادی و ضوابط سهم‌بری عادلانه عوامل تولید.

۳.۵ در حوزه مطالعات بخشی، مهمترین بررسی‌هایی که با این رویکرد منتشر گردیده یا در دستور کار قرار دارند عبارتند از:

گزارش ارزیابی شفافیت اطلاعات اقتصادی مبتنی بر سامانه‌ها، وضعیت مطلوب و وضعیت فعلی کشور

گزارش بررسی امنیت غذا و کالاهای اساسی خوراکی:

الف. وضعیت تجارت خارجی و ذخایر راهبردی در غذاهای اساسی

ب. وضعیت منابع آب در حوزه کشاورزی و غذاهای اساسی

۳.۶ سه گزارش اقتصاد مقاومتی در بخش صنعت و معدن و صنایع نفت و پتروشیمی

الف- گزارش «آسیب‌شناسی بخش صنعت، معدن و پتروشیمی و ارائه راهکار در راستای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی»

ب- گزارش «تحلیل راهکارهای اجرایی شدن سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی در صنعت پتروشیمی»

پ- گزارش «بررسی ضرورت پالایش نفت خام و تولید فرآورده‌های نفتی استراتژیک با رویکرد تکمیل زنجیره ارزش در صنایع

پایین‌دستی و پتروشیمی»

فصل چهارم:

۴- پیشنهاداتی به منظور تحقق بخشی به سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی

با توجه به آنکه مجلس شورای اسلامی به طور کلی دارای دو شأن تقنین و نظارت است، برنامه‌های پیشنهادی نیز ذیل همین دو عنوان ارائه می‌گردد.

۴.۱ برنامه‌های مجلس شورای اسلامی در حوزه تقنین

الف) پالایش و انسجام بخشی به نظام قانونی کشور

به اذعان بسیاری از مسئولین و کارشناسان، چارچوب حقوقی اقتصاد ایران در حال حاضر دچار تعدد، پراکندگی و عدم انسجام شدید است. رشد کمی قوانین در هر دوره مجلس نیز بر این عدم انسجام می‌افزاید و بستر قانونی اقتصاد را پروصله، فاقد نظام و ناکارآمدتر می‌کند. با وجود آنکه اقدامات متعددی در هر سه قوه با هدف تنقیح قوانین صورت گرفته است، لیکن به دلیل عدم هماهنگی و اختلاف سلیقه، عملاً این اقدامات هم‌افزا نبوده و تا کنون پروژه تنقیح قوانین به سرانجام نرسیده است.

به منظور اصلاح این روند، در گام نخست و در کوتاه‌مدت لازم است اجماع و اتفاق نظر قوای سه‌گانه در خصوص ساختار «درختواره قوانین» بدست آید. این درختواره مبنای کدگذاری قوانین قرار گرفته و مصوبات آتی مجلس شورای اسلامی ذیل همین ساختار، تنظیم و کدگذاری خواهد شد. شایان ذکر است هرچند کدگذاری قوانین، یکی از مراحل پروژه ملی تنقیح قوانین است، اما دشواری و زمان‌بر بودن پروژه تنقیح قوانین نباید مانع تحقق گام‌های ابتدایی آن در کوتاه‌مدت شود.

ب) اصلاح نگاه قانون‌گذار به مقوله قانون‌گذاری

چنانکه در گزارش «ارزیابی احکام قانونی مرتبط با سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی» بیان گردید، بخشی از علت عدم توفیق نظام قانون‌گذاری کشور در حوزه اقتصاد، نگاه نادرست قانون‌گذار به این مقوله است. «قانون مطلوب» باید چارچوب نظامات و روابط اقتصادی را به گونه‌ای طراحی کند و سامان دهد که حرکت عاملان اقتصادی (مردم، دولت، بخش خصوصی و...) در آن چارچوب، مبتنی بر انگیزه‌های فردی و صنفی خود، حرکتی باشد که مطلوب سیاستگذار و در راستای اهداف و سیاست‌های کلی از پیش تعیین شده باشد. «قانون» باید شرایط و زمینه‌های فعالیت مطلوب را فراهم سازد، نه آنکه صرفاً خروجی‌ها و اهداف مطلوب را مورد تأکید و تکرار قرار دهد.

دقت در بسیاری از احکام قانونی که به ویژه در سالهای اخیر به تصویب رسیده‌اند نشان می‌دهد قانون‌گذار در بسیاری از موارد، صرفاً به بیان خواسته‌های خود از دستگاههای مختلف پرداخته است، و از طراحی نظامات اقتصادی به صورت پیش‌گفته غافل بوده است. مثالهای متعددی از این موارد در گزارش مذکور بیان شده است. لذا یکی از الزامات حرکت صحیح و اثربخش قوه مقننه در مسیر تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، اصلاح رویکرد قانون‌گذاران نسبت به قانون و قانون‌گذاری است.

ج) اصلاح برخی قوانین در راستای تحقق سیاستهای کلی

گزارشات کارشناسی نشان می‌دهد برخی از قوانین موجود، به دلیل ابهام یا تعارض، مانع کارکرد صحیح نظام قانونی در جهت تحقق اهداف سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی هستند. اصلاح این قوانین به سه صورت باید در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد:

اول- اصلاحات موردی قوانین در کوتاه‌مدت

بخشی از اصلاحات مورد نظر، صرفاً با اعمال اصلاحات موردی در قوانین موجود ممکن است. طرح «اصلاح برخی از قوانین در راستای حمایت از تولید ملی»، «اصلاح قانون برنامه و بودجه» و «اساسنامه شرکت ملی نفت» که در حال حاضر در دستور کار قرار دارد، مشتمل بر همین اصلاحات موردی قوانین است. این قبیل اصلاحات می‌تواند در کوتاه‌مدت و تا پایان سال جاری به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

دوم- اصلاحات زیربنایی قوانین در بلندمدت

بخش مهمی از اصلاحاتی که در نظام قانونی فعلی مورد نیاز است، صرفاً با تغییرات موردی در قوانین امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند بازبینی کلی قوانین و اصلاح زیربنایی آنها است، که اقدامی بلندمدت محسوب می‌شود. مثالی از این مورد که دارای فوریت نیز هست، اصلاح زیربنایی قوانین حوزه پولی و بانکی کشور است (قانون پولی و بانکی، قانون بانکداری بدون ربا، لایحه قانونی اداره امور بانکها و...) است.

مثال دیگر در این خصوص، قوانین ناظر به رابطه درآمدهای نفتی و دولت و همچنین رابطه مالی شرکت نفت و دولت است. با توجه به اینکه مبنای کار در اصلاح زیربنایی قوانین، باید لایحه باشد (و نه طرح)، ارائه لوایح مربوط به این قبیل اصلاحات می‌تواند به موجب برنامه پنجساله ششم توسعه به دستگاهها تکلیف گردد.

سوم- لغو قوانین مزاحم

۴.۲ برنامه‌های مجلس شورای اسلامی در حوزه نظارت

گزارش تهیه شده توسط مرکز پژوهشهای مجلس نشان می‌دهد به جز برخی بندهای معدود از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اکثر بندها هم‌اکنون ارجاعات قانونی متعددی دارند و کثرت این ارجاعات در سال‌های اخیر و بویژه در برنامه پنجم توسعه بیشتر شده است. قوانین موضوعه و قوانین برنامه توسعه کشور، در بسیاری موارد مشتمل بر گزاره‌های مفید و مطلوبی است که اجرایی نشده‌اند. حتی می‌توان گفت بخش قابل توجهی از پیشنهادهای سیاستی که از سوی نهادهای پژوهشی وابسته به سه قوه، به منظور حل مشکلات کنونی و اصلاح سازوکارهای معیوب در بخش‌های مختلف اقتصادی ارائه می‌شوند، در قوانین موضوعه یا قوانین برنامه توسعه درج و تصویب شده‌اند. این مسئله لزوم تأکید و تمرکز مجلس شورای اسلامی بر مقوله نظارت را نمایان می‌سازد.

۴.۲.۱ نظارت بر دو گروه از بندهای سیاستهای کلی

دقت در سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی نشان می‌دهد برخی از بندها (مانند بندهای ۱۳، ۱۴، ۱۵) نیازمند قانون نبوده، بلکه خود از جنس راهبرد عملیاتی بوده و اهداف این بندها صرفاً با تغییر برنامه‌های دستگاههای اجرایی قابل دستیابی می‌باشند. در خصوص این بندها، صرفاً پی‌گیری و نظارت مجلس راهگشا است و نیاز به تصویب قانون جدید وجود ندارد.

برخی از بندهای سیاستهای ابلاغی (مانند بندهای ۲، ۳، ۶، ۸، ۱۹، ۲۴) نیازمند قانون بوده و قوانین اصلی ناظر به این بندها نیز در حال حاضر وجود دارد. در رابطه با این بندها نیز، مهمترین اقدام مجلس شورای اسلامی، نظارت بر اجرای صحیح قوانین مصوب (و پرهیز از تصویب قوانین جدید و تکرار قوانین قبلی) است.

۴.۲.۲ اولویت‌بندی در نظارت

با توجه به کثرت و پراکندگی قوانینی که نیاز به نظارت دارند و به طور صحیح و کامل اجرا نشده‌اند، لازمه نظارت مؤثر مجلس شورای اسلامی، اولویت‌بندی است. مهمترین قوانینی که در حال حاضر مرتبط با بندهای مختلف سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی به تصویب رسیده‌اند و نظارت بر حسن اجرای آنها می‌تواند به تحقق اهداف سیاستهای کلی کمک شایانی نماید، عبارتند از:

الف- قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه

ب- قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴

پ- قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی

ت- قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ث- قانون ارتقای سلامت اداری

۴.۲.۳ مطالبه برنامه‌های مشخص از دولت در راستای سیاستهای کلی

اجرایی شدن سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی، بیش از همه در گرو عملکرد صحیح و مسئولانه و با برنامه قوه مجریه است. به همین دلیل، ملزم نمودن دولت به اعلام برنامه‌های وزارتخانه‌های مختلف از یک سو، و ارزیابی میزان همسویی و سازگاری درونی این برنامه‌ها از سوی دیگر، باید از اولویتهای نظارتی مجلس شورای اسلامی باشد.

علاوه بر مطالبه برنامه، رصد و پایش میزان تحقق این برنامه‌ها و نزدیک یا دور شدن از اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، نیازمند اخذ گزارشات منظم از دستگاه‌های اجرایی در خصوص اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است. همچنین در همین راستا، تولید شاخصهایی برای سنجش اقتصاد مقاومتی و پایش مستمر آنها، اقدامی است که در حال حاضر در مرکز پژوهش‌های مجلس آغاز شده است و انشاءالله ادامه خواهد یافت.

۴.۲.۴ پیشنهاد تشکیل شورای نظارت (یا ساختار متناسب برای نظارت)

به منظور هماهنگی و نظارت بر نحوه عملکردها و اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی پیشنهاد می‌گردد شورایی مرکب از نمایندگان سه قوه و کمیسیون نظارتی مجمع تشخیص مصلحت نظام با برگزاری جلسات ماهیانه و تشکیل کارگروه‌های مربوط، این نظارت را برعهده گیرند.

الف- از قوه قضاییه: معاون اول، دادستان کل کشور، سازمان بازرسی کل کشور

ب- از قوه مجریه: معاون اول رئیس جمهور، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی، وزیر امور اقتصادی و دارایی و مشاور

اقتصادی رئیس جمهور

پ- از قوه مقننه: یکی از نواب رئیس، معاون نظارت، روسای کمیسیون‌های مربوطه (یا نمایندگانی از این کمیسیونها)

۴.۳ پیشنهاداتی درخصوص نحوه اجراء

الف- کوتاه مدت:

۱- لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ با محوریت اقتصاد مقاومتی تدوین گردد.

۲- تا پایان سال ۱۳۹۳ فهرست اقدامات اجرایی دولت در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی نهایی گردد.

۳- بررسی قوانین مرتبط و دسته بندی آنها خاتمه یابد.

ب- میان مدت:

۱- در سال ۱۳۹۴ اجرای اقدامات فوق شروع گردد (یعنی شروع اجرایی شدن سیاستها)

۲- لایحه برنامه ششم با محوریت اقتصاد مقاومتی تدوین شود و دستیابی به اهداف فوق کمی گردد (درصد میزان تحقق در هر بند

ذکر شود)

۳- ارسال لایحه توسط دولت یا طرح توسط نمایندگان برای اصلاح قوانین مرتبط و یا لغو قوانین مزاحم

پ- بلند مدت:

اجرائی شدن کامل سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و اجرای قوانین مصوب

پیوستها

الف- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی

اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف پذیر، فرصت ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به

حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

۲- پیشسازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء

جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

- ۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استانها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
- ۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
- ۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، بویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.
- ۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (بویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.
- ۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)
- ۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.
- ۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.
- ۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:
- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
  - گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
  - تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
  - برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه.
  - استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
  - ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.
  - ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.
  - ۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:
    - توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان.
    - استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
    - استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.
  - ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:
    - انتخاب مشتریان راهبردی.
    - ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
    - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
    - افزایش صادرات گاز.
    - افزایش صادرات برق.
    - افزایش صادرات پتروشیمی.
    - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در میداین مشترک.

۱۵- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

۱۶- صرفه جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی

و ...

۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگی سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های

داخلی و خارجی.

۲۳- شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

ب) تفصیل قوانینی که به طور کامل اجرا نشده‌اند بر اساس بندهای سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی

بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	پیشنادهای اصلاحی
بند «۱»	ماده (۱۵۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بسترسازی ایجاد نظام‌مهندسی صنعت به شکل خود انتظام توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت
بند «۱»	مواد (۲)، (۳)، (۱۱)، قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار	نظارت بر اجرای کامل قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و مشارکت دادن بیشتر بخش خصوصی در امر اصلاح یا حذف مقررات بازدارنده، بخشنامه‌ها، رویه‌های اجرایی و...
بند «۱»	بندهای «الف» و «ب» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	بازنگری در فرآیند واگذاری مالکیت و مدیریت در فعالیت‌های گروه یک و دو ماده (۲) قانون مذکور
بند «۱»	بندهای «الف» و «ح» ماده (۹)	تصویب و اجرای کامل لایحه اصلاح قانون بخش تعاونی

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	
اجرای کامل قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار	بند «د» ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	بند «۱»
تغییر «اجازه» به «تکلیف» و تغییر نحوه تکلیف به نحو سازگار با منافع نهادهای کارگزار و نظارت بر اجرای کامل حکم	ماده (۱۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۱»
تغییر نحوه تکلیف حکم قانونی به نحوی که با منافع نهادهای کارگزار همسو باشد و نظارت بر حسن اجرای آن	بند «م» ماده (۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱»
تخصیص اعتبارات لازم به امور پژوهشی در قوانین بودجه سالیانه و ارائه گزارش عملکرد تحقیقاتی کشور به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس	بند «ه» ماده (۱۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
تخصیص منابع مالی (به صندوق نوآوری و شکوفایی) و هماهنگی بین دستگاه‌های متولی در اجرای قانون و همچنین ایجاد تغییراتی در قانون و آیین‌نامه‌های مربوطه	قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات (ماده (۵) و (۱۲))	بند «۲»
۱. اجرای پروتکل کارتاها و قانون الحاق به پروتکل ۲. رفع ایرادات آیین‌نامه اجرایی به منظور تسریع در اجرای قانون ۳. تدوین قوانین و دستورالعمل‌های مکمل در خصوص کنترل واردات و تولید محصولات غیرزنده تراریخته و برچسب‌گذاری محصولات ورودی به بازار	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ایمنی زیستی	بند «۲»
۱. بازننگری و به‌روزرسانی سند ۲. ارزیابی کامل شاخص‌های زیست‌فناوری ۳. تخصیص اعتبارات برای توسعه زیست‌فناوری	سند ملی راهبردهای زیست‌فناوری	بند «۲»
ایجاد زیست‌بانک ذخیره‌ای ملی و مدیریت این موضوع از طریق تشکیل شبکه بانک‌های ژنی کشور	ماده (۹) راهبردهای زیست‌فناوری	بند «۲»
۱. تأمین منابع برای کسب سه درصد از بازار جهانی مربوط به زیست‌فناوری و شفاف‌سازی و اعلام منابع تخصیصی ۲. اصلاح و به‌روزرسانی «سند ملی زیست‌فناوری»	نقشه جامع علمی کشور (اهداف بخشی نظام علم و فناوری - بند «۸») (مواد (۴) و (۵))	بند «۲»
۱. ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها و صنایع فضایی ۲. حفظ و نگهداری از موقعیت‌های مداری کشور	ماده (۴۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
۱. ایجاد و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تحقق اهداف تکلیف شده ۲. اتصال کلیه دستگاه‌های اجرایی به شبکه ملی اطلاعات ۳. ارائه کلیه خدمات دستگاه‌های اجرایی به صورت الکترونیکی ۴. صدور کارت ملی هوشمند چندمنظوره	ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
۱. ایجاد زیرساخت ملی داده‌های مکانی (NDSI) ۲. تکمیل طرح حدنگاری (کاداستر) توسط سازمان ثبت اسناد و املاک ۳. تخصیص بودجه برای تکمیل کاداستر اراضی کشاورزی و منابع طبیعی ۴. تکمیل پایگاه داده اطلاعات شرکت‌ها و مؤسسات ثبت شده	ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
استقرار کامل سامانه (سیستم) بانکداری متمرکز (Core Banking)	ماده (۴۹) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
اجرای سند امنیت فضای تبادل اطلاعات (افتا)	ماده (۲۳۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
۱. پذیرش دانشجو متناسب با نیازسنجی وزارت جهاد کشاورزی ۲. راه‌اندازی درس عملی کارورزی برای دانشجویان رشته‌های کشاورزی	مواد (۲۱) و (۲۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۲»
نظارت و مطالبه مجلس برای اجرای قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت	ماده (۱۵۰) و (۱۵۱) و (۱۵۲) و (۱۵۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
کسر حداکثر ۳٪ از هر مرحله تخصیص اعتبارات دستگاه‌های اجرایی و پرداخت آن مشروط به انجام تکالیف قانونی دستگاه‌ها مربوط به بهره‌وری	ماده (۷۹) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
مدیریت واحد در بخش آب کشور و نظارت جدی بر اجرای قانون	ماده (۱۴۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۱۴۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت نیرو	ماده (۱۴۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای تکالیف قانونی در زمینه مدیریت منابع آب	قانون توزیع عادلانه آب (مواد (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۲۴) و (۲۸))	بند «۳»
اصلاح نظام قیمت‌گذاری آب و حذف اختلاف بین قیمت فروش و قیمت واقعی آب در بخش‌های شرب و کشاورزی به دلیل مصوبات شورای اقتصاد	ماده (۳۳) قانون توزیع عادلانه آب	بند «۳»
۱. واگذاری وظایف تصدی‌گری وزارت جهاد کشاورزی به تشکل‌ها ۲. تهیه حدنگاری (کاداستر) برای تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مواد (۱)، (۶) و (۹)	بند «۳»
مدیریت واحد آب در سطح ملی و نظارت بر اجرای قانون	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مواد (۲۷) و (۳۴)	بند «۳»
۱. نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی ۲. طراحی الگوی صحیح بهره‌برداری از ماشین‌آلات کشاورزی	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مواد	بند «۳»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	(۱۲)، (۲۸) و (۳۲)	
نظارت بر حسن اجرا توسط وزارت جهاد کشاورزی، سازمان ثبت اسناد و املاک و دستگاه‌های ذی‌ربط	قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مواد (۱) تا (۵)	بند «۳»
تدوین و تصویب سازوکارها و شاخص‌های لازم توسط هیئت وزیران	ماده (۱۸۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر حسن اجرا توسط وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۱۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون	ماده (۱۹۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
تعیین متولی قانونی و نظارت بر اجرای قانون	ماده (۱۹۲) و بند «الف» ماده (۱۹۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر حسن اجرا توسط وزارت جهاد کشاورزی	بندهای «ب»، «ک» و «ل» ماده (۱۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
تعیین متولی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر توسعه متوازن روستایی توسط دولت	قانون الزام دولت به توسعه متوازن روستایی	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت	ماده (۱۰۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۳»
نظارت بر اجرای قانون در زمینه قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی	ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۴»
نظارت بر اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در زمینه قیمت‌گذاری آب	ماده (۳) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۴»
نظارت بر اجرای قانون در زمینه هدفمندسازی یارانه مواد خوراکی	مواد (۳) و (۴) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۴»
نظارت بر نحوه هزینه‌کرد وجوه حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	مواد (۷) و (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۴»
استفاده از پایگاه‌های اطلاعات اقتصادی به منظور صحت‌سنجی اطلاعات اعلامی مردم و حذف اقشار پردرآمد از لیست دریافت‌کنندگان یارانه نقدی	ماده (۱۰) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۴»
۱. اعمال مشوق‌های مالی جهت رعایت الگوی مصرف و بهینه‌سازی مصرف انرژی و تولید محصولات کم‌مصرف ۲. انعقاد قرارداد دستگاه‌های اجرایی با بخش‌های خصوصی و تعاونی برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی	ماده (۱۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۴»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت مسکن و شهرسازی	ماده (۱۸) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	بند «۴»
تعیین متولی قانونی و نظارت بر اجرای قانون و تعبیه ضمانت اجرا	مواد (۲۰) و (۲۱) و (۲۴) و (۲۶)	بند «۴»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	
تعبیه ضمانت اجرا و نظارت بر اجرای قانون توسط وزارتخانه ذی‌ربط	مواد (۲۸) تا (۳۰) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	بند «۴»
تعیین استراتژی دقیق صنعتی معدنی، نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت صنعت و معدن و لحاظ نمودن بودجه متناظر در قوانین بودجه سنواتی	ماده (۲۱) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات	بند «۶»
نظارت بر حسن اجرا توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت	مواد (۱)، (۳) و (۴) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی	بند «۶»
۱. نظارت بر اجرای تکالیف قانونی توسط دولت ۲. تقسیم‌کار صحیح میان دستگاه دولتی متولی اجرای قانون	ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۶»
۱. تکمیل سامانه‌های اطلاعاتی بخش کشاورزی ۲. حمایت قانونی از تولید محصولات راهبردی، ویژه و خاص منطقه‌ای	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مواد (۲۲) و (۳۱)	بند «۶»
نظارت بر حسن اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مواد (۳۲) و (۳۳)	بند «۶»
۱. اصلاح نظام تعرفه‌گذاری محصولات دامی ۲. ایجاد نظام شناسایی، ثبت و شماره‌گذاری دام کشور ۳. خرید تضمینی محصولات دامی توسط دولت	قانون نظام جامع دام‌پروری مواد (۱۱)، (۱۸) و (۲۰)	بند «۶»
نظارت بر حسن اجرای قانون توسط شورای عالی سلامت و امنیت غذایی و وزارت بهداشت و درمان (پزشک خانواده، نظام ارجاع و...)	ماده (۳۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۷»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۱۴۳) و (۱۴۹) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۷»
۱. حل مشکل فقدان پایگاه اطلاعاتی در رابطه با اراضی کشاورزی و منابع طبیعی از طریق تکمیل طرح کاداستر اراضی کشاورزی و منابع طبیعی ۲. تخصیص بودجه برای تکمیل طرح کاداستر اراضی کشاورزی ۳. تکمیل پایگاه اطلاعاتی تولیدکنندگان بخش کشاورزی و پایگاه اطلاعات جامع کشاورزی و روستایی توسط وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۹) و (۲۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۷»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۲۹)، (۳۰) و (۳۱) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۷»
نظارت وزارت جهاد کشاورزی و مؤسسه استاندارد بر فعالیت‌های دام‌پروری و	قانون نظام جامع دام‌پروری مواد	بند «۷»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
محصولات دامی خوراکی	(۵) و (۲۱)	
تعیین تکالیف دستگاه‌ها و نظارت بر اجرای قانون	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به معاهده بین‌المللی ذخایر ژنتیکی گیاهی برای غذا و کشاورزی	بند «۷»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت بهداشت و درمان و وزارت جهاد کشاورزی	ماده (۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۷»
تعبیه ضمانت اجرا و نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت	مواد (۳) و (۱۹) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات	بند «۸»
نظارت بر اجرای حکم قانونی توسط وزارتخانه‌های مرتبط	مواد (۱۴۰)، (۱۴۱) و (۱۴۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۸»
نظارت بر اجرای تکالیف قانونی در زمینه مدیریت منابع آب	قانون توزیع عادلانه آب، مواد (۲)، ۳، ۴، ۵، ۱۲، ۲۴، ۲۸، ۲۹، ۳۳ و (۴۶)	بند «۸»
نظارت بر پایبندی دستگاه‌ها و اجرای حکم قانونی	ماده (۱۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۸»
نظارت بر اجرای تکالیف قانونی	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مواد (۱)، ۲، ۱۵، ۱۸، ۱۹، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۵	بند «۸»
«اجازه» به «تکلیف» تغییر یابد و بر اجرای آن نظارت مؤثر شود	ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۸»
تعیین متولی قانونی و نظارت بر اجرای قانون توسط دستگاه‌های ذی‌ربط	ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه	
نظارت مؤثر بر اجرای حکم قانونی	مواد (۱۰) و (۱۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۹»
نظارت بر اجرای قانون توسط شورای اقتصاد	ماده (۱۵۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۹»
۱. راه‌اندازی سامانه‌های متعدد نظارتی بانک مرکزی که امکان نظارت آنلاین بر عملیات بانکی را فراهم می‌نماید ۲. نظارت بر دارایی‌های بانک‌ها و فعالیت‌های شرکت داری مؤسسات اعتباری ۳. ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی (مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و...)	بند «ب» ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی	بند «۹»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
تکمیل سامانه پورتال ارزی و نیز سامانه نظارت ارزی و الزام صرافی‌ها به ثبت کلیه اطلاعات معاملات ارزی در آن	بند «ج» ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی	بند «۹»
انتقال کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی به بانک مرکزی	بند «الف» ماده (۱۲) قانون پولی و بانکی و ماده (۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه	
راه‌اندازی صندوق ضمانت سپرده‌ها توسط بانک مرکزی	ماده (۹۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۹»
۱. اصلاح ساختار بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار در قانون پولی و بانکی ۲. تکمیل سامانه‌های نظارتی بانک مرکزی	ماده (۹۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۹»
جلوگیری از تخصیص منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های دولتی (نظیر افزایش سرمایه بانک‌ها، تسویه مطالبات بانک‌ها و شرکت‌ها از دولت و...)	بند «ط» ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۹»
اصلاح قوانین درخصوص رابطه دولت و بانک مرکزی اصلاح قوانین مربوط به نحوه اداره امور بانک‌های دولتی افزایش نظارت بانک مرکزی بر نظام بانکی و شفافیت نظام بانکی	مواد (۱) و (۲) قانون عملیات بانکی بدون ربا	
جلوگیری از سرمایه‌گذاری مستقیم و شرکت داری بانک‌ها	ماده (۸) قانون عملیات بانکی بدون ربا	بند «۹»
۱. نظارت مؤثر بانک مرکزی بر عملکرد بانک‌ها (تعداد شعب، شرکت‌های زیرمجموعه، وثایق اخذ شده برای تسهیلات و...) ۲. کاهش حجم تسهیلات تکلیفی بر بانک‌ها	ماده (۳) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی	بند «۹»
نظارت مؤثر بانک مرکزی بر بانک‌ها و اعمال جریمه‌های بازدارنده	ماده (۱۰) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی	بند «۹»
تکمیل اطلاعات لازم برای اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اشخاص حقیقی و حقوقی، تأسیس شرکت‌های ساماندهی مطالبات معوق	ماده (۵) قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانک‌ها	بند «۹»
نظارت مؤثر بانک مرکزی بر بانک‌ها به‌منظور رعایت سقف مجاز تملک سهام (به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم)	ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی	بند «۹»
نظارت بر انجام وظایف اتاق بازرگانی	ماده (۷۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
تدوین آیین‌نامه مربوط به ذیل ماده توسط وزارت نفت	ماده (۱۵۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
نظارت مؤثر بر اجرای مفاد ماده (۷)	ماده (۷) قانون اجرای	بند «۱۰»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم	
تعیین متولی قانونی و نظارت بر اجرای حکم قانونی	ماده (۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم	بند «۱۰»
تأکید و تمرکز بر رفع موانع ثبات اقتصادی، به‌جای توجه به وضع مشوق‌های صادراتی	ماده (۱۹) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات	بند «۱۰»
نظارت بر حسن اجرای قانون شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی	بند «الف» ماده (۱۱)، ماده (۱۲) و ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار	بند «۱۰»
نظارت بر وزارت صنعت، معدن و تجارت برای اجرای قانون اصلاح و نظارت بر قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی...	ماده (۱۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
نظارت برای مراعات قانون در برخی مصادیق عدم اجرا	ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
تعیین متولی واحد قانونی و نظارت بر اجرای قانون	ماده (۱۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی در نظر گرفتن نیازمندی‌های بودجه‌ای اجرای قانون	ماده (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
استفاده از ظرفیت تبصره «۲» این ماده به‌منظور تحریک و تشویق واحدهای بالادست پتروشیمی و شرکت‌های معدنی برای تکمیل زنجیره ارزش	بند «ب» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۰»
استفاده از سیاست‌هایی مانند «شفاف‌سازی»، «مقررات‌زدایی» و «تشویق سرمایه‌گذاری خارجی»، به جای سیاست «پارانه صادراتی» که به علت کسری بودجه دولت و امکان بروز فساد، امکان تداوم در بلندمدت را ندارد	مواد (۲۰) و (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۱۰»
تسهیل شرایط حضور تولیدکنندگان داخلی در بازارهای جهانی از طریق ایجاد ثبات در رویه‌های قانونی مربوطه	ماده (۱۹) قانون نظام جامع دام‌پروری کشور	بند «۱۰»
اجرای کامل قانون (انتزاع شرکت بازرگانی دولتی از وزارت صنعت، معدن و تجارت)	ماده (۱) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی	بند «۱۰»
پرهیز از وضع تکالیفی که بار مالی برای دولت ایجاد می‌کنند (کسری بودجه ناشی از اجرای این احکام، تبعاتی به مراتب مخرب‌تر از تشویق‌های مذکور دارند)	ماده (۲) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی	بند «۱۰»
تکلیف فعالان اقتصادی مناطق به ارائه اظهارنامه مالیاتی که موجب عدم اجرای معافیت قانونی در برخی مناطق شده است.	قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد	بند «۱۱»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
معافیت کامل بدون توجه به ارزش افزوده حاصله به واسطه نوع فعالیت اقتصادی (برای مثال فعالیت های صادرات محور) می تواند موجب بروز انحرافات شود.	تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران	
تسریع در فنس کشی و عملیاتی و اجرایی شدن منطقه آزاد ماکو به نظر می رسد یکی از دلایل عدم اجرای قانون، تعیین محدوده نامناسب بوده و اصلاح محدوده می تواند در عملیاتی شدن منطقه مؤثر باشد.	قانون ایجاد یک منطقه آزاد تجاری - صنعتی و بیست و سه منطقه ویژه اقتصادی	بند «۱۱»
عدم تحقق تمهیدات لازم نسبت به یکسان سازی مقررات مربوط به ورود کالای همراه مسافر از مناطق آزاد به سایر نقاط کشور	قانون ایجاد یک منطقه آزاد تجاری - صنعتی و بیست و سه منطقه ویژه اقتصادی	بند «۱۱»
	ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۱»
اعمال مدیریت واحد و یکپارچه در مناطق آزاد	بند «الف» ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجم	بند «۱۱»
حل اختلاف نظر در برآورد معافیت به نسبت مجموع ارزش افزوده و ارزش مواد اولیه و قطعات داخلی به کاررفته در آن،	بند «ب» ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجم	بند «۱۱»
نظارت بر وزارت امور خارجه و اصلاحات ساختاری لازم برای اجرای حکم قانونی این ماده	ماده (۲۱۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۲»
	بند «ج» ماده (۳) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت	بند «۱۲»
تدوین آیین نامه مربوط به ذیل ماده توسط وزارت نفت	ماده (۱۵۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۳»
پایبندی مجلس و دولت بر محدودیت های قانونی صندوق توسعه ملی	مواد (۸۴) و (۸۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۳»
تغییر «اجازه» به «تکلیف» و نظارت بر اجرای قانون در وزارت نفت	بند «الف» ماده (۱۲۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۴»
نظارت بر عملکرد وزارت نفت در خصوص احکام دو ماده قانونی مذکور	مواد (۱۳۰) و (۲۲۹) قانون برنامه پنجم توسعه و مواد (۵۹) و (۶۰) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	بند «۱۴»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت نیرو	مواد (۴۴) تا (۴۷) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی و بندهای «ز»، «ط» و «ع» ماده (۱) قانون تأسیس وزارت نیرو	بند «۱۵»
نظارت مؤثر بر اجرای قانون توسط وزارتخانه های مرتبط	مواد (۵۰) تا (۵۴) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	بند «۱۵»
نظارت بر اجرای قانون توسط وزارت نفت لحاظ کردن نیازمندی های بودجه ای اجرای احکام و محدودیت های دوره تحریم	مواد (۱۲۷) تا (۱۳۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۵»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
نظارت مؤثر بر عملکرد وزارت نیرو در اجرای حکم ماده	ماده (۱۳۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۵»
تدوین آیین‌نامه مربوط به ذیل ماده توسط وزارت نفت	ماده (۱۵۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۵»
نظارت بر حسن اجرای ماده (۸) قانون	ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها	بند «۱۵»
استفاده از ظرفیت تبصره «۲» این ماده به منظور تحریک و تشویق واحدهای بالادست پتروشیمی برای تکمیل زنجیره ارزش	بند «ب» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۵»
تدقیق موارد مرتبط و نظارت بر اجرای قانون به نحوی که منافع دستگاه‌ها منوط به مراعات مفاد ماده قانونی گردد	ماده (۱۹۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۶»
۱. شناسایی فعالیت‌های زیرزمینی و جلوگیری از فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی (موجب افزایش درآمدهای مالیاتی) ۲. خودداری مجلس از تصویب احکام بودجه‌ای که متضمن ایجاد تکالیف جدید و بار مالی است، خصوصاً اعتبارات هزینه‌ای	بندهای «ب» و «ج» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۶»
۱. خودداری مجلس و دولت از تصویب طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای فاقد توجیه اقتصادی ۲. طراحی سازوکار شفاف قانونی برای واگذاری طرح‌های عمرانی ۳. توانمندسازی بخش خصوصی، پیش از شروع فرآیند واگذاری	ماده (۲۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۶»
۱. طراحی سازوکارهایی به منظور سودآور نمودن فعالیت‌های مذکور در قانون ۲. توانمندسازی و تقویت بخش خصوصی	ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	بند «۱۶»
۱. اصلاح قانون مذکور به منظور اصلاح انحرافات صورت گرفته در واگذاری‌ها، کاهش سهم نهادهای عمومی غیردولتی و افزایش سهم بخش خصوصی از واگذاری‌ها ۲. مقررات‌زدایی با رویکرد حذف مجوزهای غیرضروری، تسهیل شرایط دریافت مجوزها و شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی ۳. تدوین کتاب راهنمای سرمایه‌گذاری در کلیه فعالیت‌های اقتصادی و تجدیدنظر دوره‌ای در آن	مواد (۳) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	بند «۱۶»
ساماندهی شرکت‌های دولتی از حیث انتقال کلیه وظایف حاکمیتی به وزارتخانه‌های ذیربط (به‌طور خاص در حوزه نفت و گاز)	مواد (۱۳) و (۱۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	بند «۱۶»
اراده دستگاه‌های مجری و نظارت قانونگذار	مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری	بند «۱۶»
اجرای نظام قیمت تمام شده و شاخص‌های لازم برای کنترل کمیت و کیفیت ارائه خدمات توسط دستگاه‌های اجرایی	ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری	بند «۱۶»
۱. گسترش پایه‌های مالیاتی ۲. لغو و پرهیز از تصویب مجدد معافیت‌های مالیاتی	بند «الف» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۷»
۱. دائمی کردن این قانون با لحاظ اصلاحات لازم	قانون مالیات بر ارزش افزوده	بند «۱۷»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
۲. رفع تعارض این قانون با بند «ط» تبصره «۹» قانون بودجه ۱۳۹۳		
شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکل‌های اقتصادی	بند «ح» ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	بند «۱۷»
	ماده (۱۲۳) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۷»
حذف احکام متعددی که در قوانین بودجه سالیانه به تصویب می‌رسد و متضمن استفاده از مازاد درآمدهای نفتی است (و عملاً به معنای تعطیلی حساب ذخیره ارزی می‌باشد)	ماده (۸۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۸»
نظارت مؤثر مجلس بر پابندی دولت در اجرای مفاد ماده	بند «ج» ماده (۲۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۸»
نظارت مؤثر بر اجرای دقیق مفاد قانون و پاسخگویی دستگاه‌ها	مواد (۱۰) تا (۱۲) و ماده (۲۲) قانون و دسترسی آزاد به اطلاعات	بند «۱۹»
نظارت بر اجرای قانون توسط دستگاه‌ها طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۲۷) قانون مدیریت خدمات کشوری	بند «۱۹»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۴) قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۹»
پیشنهاد لایحه ماده (۳۲) توسط قوه قضائیه رفع تعارض تبصره «۱» ماده (۳۶) این قانون با تبصره «۱» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، مواد (۳۲) و (۳۶)	بند «۱۹»
۱. ارائه فهرست اموال و تأیید صحت آن یکی از شروط اصلی برای تصدی هیئت مدیره باشد. ۲. در صورت ارائه اطلاعات نادرست از اموال، شخص متخلف به مجازات محکوم گردد. ۳. در صورت ارائه اطلاعات نادرست، شورا باید به عزل مدیر متخلف اقدام نماید و تخلف از این امر برای اعضای شورا نیز دارای ضمانت باشد.	ماده (۱۴) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۹»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۱۶) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
۱. اعضای شورا نیز موظف گردند فهرست دارایی‌های خود و اعضای تحت تکفل خود را صحیحاً ارائه نمایند ۲. هم در ماده (۱۴) و هم در ماده (۱۷)، مرجعی که صحت و سقم اطلاعات ارائه شده از سوی اعضای شورا و سازمان بورس و همچنین مشروع و قانونی بودن افزایش دارایی آن‌ها را تأیید نماید، وجود ندارد.	مواد (۱۴) و (۱۷) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
تغییر عبارت «می‌تواند» به «ملزم است» به منظور ضمانت اجرای قانون	ماده (۴۴) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	تبصره «۲» ماده (۴۶) قانون بازار	بند «۱۹»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	اوراق بهادار	
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
تدوین و ابلاغ دستورالعمل مربوطه توسط سازمان بورس	ماده (۳۹) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
ایجاد ضمانت اجرا و مجازات بازدارنده، برای پیشگیری از تخلف از قانون	ماده (۱۱۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت	بند «۱۹»
این قانون به دلیل وجود برخی تعارضات با سایر قوانین و همچنین فقدان اراده در دستگاه‌های مجری و ناظر، عملیاتی نشده است	قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد (مواد (۳) تا (۳۵))	بند «۱۹»
به روز نمودن قانون (این قانون مصوب ۱۳۱۵ است)	قانون مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی	بند «۱۹»
به روز نمودن قانون با شناسایی زمینه‌ها و علل بروز فساد تبانی در معاملات دولتی (این قانون مصوب ۱۳۴۸ است)	قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی	بند «۱۹»
۱. طراحی سازوکاری به منظور ضمانت اجرای این قانون ۲. تصویب قانونی به منظور توسعه ممنوعیت اخذ پورسانت به کلیه معاملات (داخلی و خارجی) در همه بخش‌های اقتصادی	قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی	بند «۱۹»
۱. جرم‌انگاری و وضع مجازات برای رشوه در بخش خصوصی ۲. ملحوظ نمودن عوائد حاصل از جرم در تعیین مجازات	قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا، اختلاس و کلاه برداری	بند «۱۹»
۱. پرهیز از عبارت «دولت می‌تواند» هنگام تصویب قوانین ۲. مطالبه ارائه لایحه ساماندهی واحدهای غیردولتی پخش کالا از دولت ۳. مطالبه گزارش عملکرد «طرح تحول اقتصادی نظام توزیع کالا و خدمات»	بند «الف» ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۳»
نظارت و مطالبه اجرای قانون توسط مجلس	بند «ز» ماده (۱) قانون تشکیل وزارت بازرگانی	بند «۲۳»
۱. عبارت «مجاز است» در قوانین امکان نظارت و مطالبه را سلب می‌نماید ۲. «پاسخگو و مسئول جبران خسارت» بودن تشکل‌ها دارای ابهام است	ماده (۱۰۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۳»
	بند «د» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۳»
تفکیک کالاهای استراتژیک از سایر کالاها، مجاز بودن وضع تعرفه مؤثر بالاتر از میانگین نرخ حقوق ورودی برای کالاهای استراتژیک و ممنوع نمودن وضع تعرفه بالاتر از میانگین برای سایر کالاها	ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۲۳»
نظارت بر اجرای قانون در خصوص صنعت خودرو	مواد (۱) و (۲) قانون ارتقای کیفی تولید خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی	بند «۲۴»
نظارت بر اجرای قانون	بند «و» ماده (۲۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۴»
۱. تدوین استانداردهای ملی پیوست سلامت برای طرح‌های بزرگ توسعه‌ای ۲. اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفی تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی	مواد (۳۲)، (۱۴۳) و (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۴»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
۳. تدوین استانداردهای عملیات تولید، فرآوری، ذخیره‌سازی، قرنطینه و بازرسانی محصولات، نهاده‌ها و کالاهای کشاورزی نوپدید		

ت) تفصیل قوانینی که نیاز به اصلاح دارند بر اساس بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
تفکیک قواعد حاکم بر کارگاه‌ها و کارگران (ساعات کار، تعطیلات، طبقه‌بندی مشاغل و...)، به تناسب بخش اقتصادی (کشاورزی، صنعت، خدمات)، تعداد کارگران و ابعاد کارگاه	مواد (۱) و (۵) قانون کار	بند «۱»
۱. رفع تعارض میان قانون اصلاح قانون معادن و قوانین و مقررات مربوط به منابع طبیعی و محیط زیست ۲. هماهنگی بیشتر وزارت صنعت، معدن و تجارت با سازمان منابع طبیعی و محیط زیست برای اصلاح برخی از قوانین و بخشنامه‌ها	کلیه مواد مرتبط با قانون معادن	بند «۱»
تصویب طرح یک فوریتی «حمایت از مالکیت صنعتی» در دستور کار مجلس	نقشه جامع علمی کشور (راهبرد کلان ۱، اقدامات ملی ۵ و ۷) قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری (مواد (۱۳) و (۵۲))	بند «۲»
جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت‌های قانونی مالیاتی برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان	ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه مواد (۱۴۴) و (۱۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم	بند «۲»
۱. پوشش فضای سایبر در قانون ۲. توجه به حقوق نرم‌افزارهای متن باز ۳. اعتباربخشی به ضمانت اجرای تعیین شده در قانون	قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای	
تعدد در تضامین و نوع تضامین مورد تأکید در آیین‌نامه‌های اجرایی قانون برگزاری مناقصات به خصوص آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی، از جمله موانع تعمیق ساخت داخل است	قانون برگزاری مناقصات	بند «۳»
عدم انتقال تعهدات مدیریت گذشته به مدیریت بعدی کارگاه به منظور ایجاد امکان ارتقای مدیریت و بهره‌وری در کارگاه‌ها	ماده (۱۲) قانون کار	بند «۳»
رفع تعهد کارفرما برای به کارگیری مجدد کارگر پس از خدمت سربازی	ماده (۱۹) قانون کار	بند «۳»
رعایت تساوی میان کارگر و کارفرما در استعفا یا اخراج تلقی شدن ترک خدمت همراه نمودن امتیازات و حمایت‌ها از کارگر، با مطالبه مسئولیت از او	ماده (۲۰) قانون کار	بند «۳»
نظارت بر حسن اجرا توسط وزارت جهاد کشاورزی، سازمان ثبت اسناد و املاک و	قانون جلوگیری از خرد	بند «۳»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
دستگاه‌های ذیربط	شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مواد (۱) تا (۵)	
۱. حذف عبارت «شفاهی» از قانون به دلیل استنادناپذیری و فقدان ضمانت اجرا ۲. مستثنا کردن کارگران روزانه از این قانون به منظور کاهش بوروکراسی ۳. نظارت دولت و ممانعت از عقد قراردادهای موقت برای کارهایی با ماهیت مستمر، توسط کارفرمایان	ماده (۷) قانون کار	بند «۵»
۱. رعایت تساوی و در نظر گرفتن شرایط رکود اقتصادی و عوامل برون‌زا در تعیین حقوق متقابل کارگر و کارفرما برای قطع رابطه کار در دوره آزمایشی ۲. افزایش سقف دوره آزمایشی	ماده (۱۱) قانون کار	بند «۵»
لزوم منظور نشدن سابقه بازنشستگی برای کارگر، در دوره‌ای که رابطه کاری کارگر و کارفرما به دلایل مذکور در مواد (۱۴) تا (۱۶) معلق شده است	مواد (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) قانون کار	بند «۵»
۱. حذف تبصره این ماده یا یکسان نمودن شرایط با بخش دولتی ۲. مکلف نمودن کارگر به جبران خسارت و بازگرداندن مبالغ علی‌الحساب دریافت شده، در صورت محکوم شدن کارگر در دادگاه	ماده (۱۸) قانون کار	بند «۵»
با تصویب قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی و انتزاع برخی وظایف از وزارت صنعت، معدن و تجارت، این ماده در تعارض با قانون مذکور خواهد بود.	ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	بند «۶»
لغو این قانون	قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری	بند «۷»
۱. تعیین یک هدف واحد برای بانک مرکزی (به جای تعیین اهداف متعدد و متضاد با یکدیگر) ۲. پرهیز از اعمال تکالیف متعدد بر نظام بانکی در قوانین بودجه سالیانه که موجب سلطه سیاست‌های مالی بر سیاست‌های پولی شده و وظایف بانک مرکزی را مخدوش می‌نماید. ۳. رفع تعارض قانون عملیات بانکی بدون ربا با قانون پولی و بانکی و ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «ب» ماده (۱۰) قانون پولی و بانکی ماده (۱۹) قانون عملیات بانکی بدون ربا ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم توسعه قوانین بودجه سالیانه	بند «۹»
رفع تداخل وظایف کیفری و انتظامی بانک مرکزی با دستگاه‌های دولتی و تشکل‌های صنفی در خصوص نقل و انتقالات و معاملات ارزی و ریالی	بند «الف» ماده (۴۲) قانون پولی و بانکی	بند «۹»
این مواد قانونی از جمله علل افزایش مطالبات غیرجاری بانک‌ها بوده است و لذا اصلاح یا حذف آن‌ها پیشنهاد می‌گردد	مواد (۱) و (۲) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و	بند «۹»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	کارآیی بانکها	
رفع ابهام و تعارض میان قانون پولی و بانکی و قانون برنامه پنجم توسعه، درخصوص نحوه اعطای مجوز برای تأسیس بانک خارجی	بند «ه» ماده (۳۱) قانون پولی و بانکی ماده (۸۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۹»
تسریع در فسخ کشتی و عملیاتی و اجرایی شدن منطقه آزاد ماکو به نظر می‌رسد یکی از دلایل عدم اجرای قانون، تعیین محدوده نامناسب بوده و اصلاح محدوده می‌تواند در عملیاتی شدن منطقه مؤثر باشد.	قانون ایجاد یک منطقه آزاد تجاری- صنعتی و بیست و سه منطقه ویژه اقتصادی	بند «۱۱»
پرهیز از تصویب تبصره‌هایی در قوانین بودجه سالیانه که ناقض این ماده است	ماده (۷) قانون اصلاح قانون نفت	بند «۱۳»
۱. شناسایی فعالیت‌های زیرزمینی و جلوگیری از فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی (موجب افزایش درآمدهای مالیاتی) ۲. خودداری مجلس از تصویب احکام بودجه‌ای که متضمن ایجاد تکالیف جدید و بار مالی است، خصوصاً اعتبارات هزینه‌ای	بندهای «ب» و «ج» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۶»
۱. ساماندهی شرکت‌های دولتی از حیث انتقال کلیه وظایف حاکمیتی به وزارتخانه‌های ذیربط (به‌طور خاص در حوزه نفت و گاز)	مواد (۱۳) و (۱۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی	بند «۱۶»
۱. دائمی کردن این قانون با لحاظ اصلاحات لازم ۲. رفع تعارض این قانون با بند «ط» تبصره «۹» قانون بودجه ۱۳۹۳	قانون مالیات بر ارزش افزوده	بند «۱۷»
۱. جایگزینی سیاست مالیات با نرخ صفر، به جای معافیت مالیاتی به منظور رفع تعارض با ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه ۲. صعودی نمودن نرخ‌های مالیات در مناطق آزاد	ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد	بند «۱۷»
بندها و احکام متعددی در قوانین بودجه سالیانه خلاف این ماده برنامه تصویب می‌شود، به‌عنوان مثال تبصره (۵) قانون بودجه ۱۳۹۳	ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۸»
حذف احکام متعددی که در قوانین بودجه سالیانه به تصویب می‌رسد و متضمن استفاده از مازاد درآمدهای نفتی است (و عملاً به معنای تعطیلی حساب ذخیره ارزی می‌باشد)	ماده (۸۵) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۱۸»
این بندها که مجوز استفاده از مازاد درآمدهای ارزی یا صندوق توسعه ملی را می‌دهند، در تعارض با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی هستند	بندهای «ب»، «ح» و «ص» تبصره «۲» قانون بودجه ۱۳۹۳	بند «۱۸»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۴) قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۹»
پیشنهاد لایحه ماده (۳۲) توسط قوه قضائیه رفع تعارض تبصره «۱» ماده (۳۶) این قانون با تبصره «۱» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم	بند «۱۹»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	قانون اساسی، مواد (۳۲) و (۳۶)	توسعه
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۱۶) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
۱. اعضای شورا نیز موظف گردند فهرست دارایی‌های خود و اعضای تحت تکفل خود را صحیحاً ارائه نمایند ۲. هم در ماده (۱۴) و هم در ماده (۱۷)، مرجعی که صحت و سقم اطلاعات ارائه شده از سوی اعضای شورا و سازمان بورس و همچنین مشروع و قانونی بودن افزایش دارایی آن‌ها را تأیید نماید، وجود ندارد.	مواد (۱۴) و (۱۷) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
تغییر عبارت «می‌تواند» به «ملزم است» به منظور ضمانت اجرای قانون	ماده (۴۴) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
تصویب لایحه تجارت (مصوب کمیسیون قضایی مجلس شورای اسلامی) به منظور ایجاد ضمانت اجرا و وضع جریمه‌های بازدارنده (مواد (۱۰۱) و (۱۰۶))	فصل اول باب اول قانون تجارت (دفتر تجارتي) مواد (۶)، (۱۱)، (۱۳)، (۱۵)	بند «۱۹»
۱. تصویب لایحه تجارت (مصوب کمیسیون قضایی) (مواد (۱۰۹) و (۱۱۰)) ۲. راه‌اندازی سامانه الکترونیکی توسط دفتر ثبت تجارتي به منظور اطلاع‌رسانی اطلاعات تاجران	فصل دوم باب اول قانون تجارت (دفتر ثبت تجارتي) مواد (۱۶) و (۱۸)	بند «۱۹»
اصلاح و تصویب لایحه تجارت (مصوب کمیسیون قضایی) (ماده (۱۱۱))	باب یازدهم قانون تجارت (ورشکستگی)	بند «۱۹»
لزوم توسعه ممنوعیت برای تصدی سمت بازرسی (مرتفع شده در لایحه تجارت، مصوب کمیسیون قضایی)	ماده (۱۴۷) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت	بند «۱۹»
به دلیل گذشت حدود ۴۰ سال از قانون، این موارد امروزه بازدارندگی خود را از دست داده‌اند (مرتفع شده در لایحه تجارت، مصوب کمیسیون قضایی)	مواد (۲۴۳) تا (۲۶۹) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت	بند «۱۹»
تعیین شرایط برای مدیر تصفیه به هنگام ورشکستگی تاجر	فصل پنجم قانون تجارت (در ارتباط با تصفیه اموال ورشکسته)	بند «۱۹»
این قانون به دلیل وجود برخی تعارضات با سایر قوانین و همچنین فقدان اراده در دستگاه‌های مجری و ناظر، عملیاتی نشده است	قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد (مواد (۳) تا (۳۵))	بند «۱۹»
مکلف نمودن افراد به اثبات مشروعیت منشاء درآمد خود در موارد معاملات مشکوک، اصلاح ماده (۱)	قانون مبارزه با پول‌شویی	بند «۱۹»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
به روز نمودن قانون (این قانون مصوب ۱۳۱۵ است)	قانون مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی	بند «۱۹»
به روز نمودن قانون با شناسایی زمینه‌ها و علل بروز فساد تبانی در معاملات دولتی (این قانون مصوب ۱۳۴۸ است)	قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی	بند «۱۹»
۱. جرم‌انگاری و وضع مجازات برای رشوه در بخش خصوصی ۲. ملحوظ نمودن عوائد حاصل از جرم در تعیین مجازات	قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری	بند «۱۹»
به‌روزرسانی قانون (این قانون مربوط به ۱۳۳۷ است)	قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری	بند «۱۹»
۱. رفع ابهامات مفاد قانون که موجب عدم مراجعه قضات به آن شده است ۲. سطح‌بندی مجازات‌ها و طراحی ضمانت اجرا برای آن	قانون مجازات اخلاط‌گران در نظام اقتصادی کشور	بند «۱۹»
اصلاح رویه‌های مربوط به ایران‌کد به‌منظور تحقق اهداف اجرای آن (کمک به شکل‌گیری بازار شفاف، روان و کارآمد، ایجاد سلامت اقتصادی و حل معضل قاچاق کالا)	بند «ج» ماده (۱۰۱) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۳»
۱. عبارت «مجاز است» در قوانین امکان نظارت و مطالبه را سلب می‌نماید ۲. «پاسخگو و مسئول جبران خسارت» بودن تشکلهای دارای ابهام است	ماده (۱۰۲) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲۳»
این تبصره با مواد (۱) و (۴) اساسنامه سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی شهرداری، ماده (۹) قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و مواد (۳۱) و (۳۲) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی و ماده (۱۶۲) قانون برنامه پنجم توسعه مغایرت دارد	تبصره «۲» ماده (۹۱) قانون نظام صنفی	بند «۲۳»

ث) مهم‌ترین قوانینی که در بندهای مرتبط در سیاستهای کلی دچار خلاء می باشند

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
انجام اقدامات لازم برای عضویت در سازمان تجارت جهانی به‌منظور افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان	بند «و» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
۱. اجرای پروتکل کارتاها و قانون الحاق به پروتکل ۲. رفع ایرادات آیین‌نامه اجرایی به‌منظور تسریع در اجرای قانون ۳. تدوین قوانین و دستورالعمل‌های مکمل درخصوص کنترل واردات و تولید محصولات غیرزنده تراریخته و برچسب‌گذاری محصولات ورودی به بازار	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ایمنی زیستی	بند «۲»

پیشنهادهای اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
۱. بازنگری و به‌روزرسانی سند ۲. ارزیابی کامل شاخص‌های زیست‌فناوری ۳. تخصیص اعتبارات برای توسعه زیست‌فناوری	سند ملی راهبردهای زیست‌فناوری	بند «۲»
۱. تهیه نقشه جامع دولت الکترونیک ۲. تصویب قانون دائمی برای تجمیع کلیه خدمات دستگاه‌های دولتی در دفاتر پیشخوان دولت (دفاتر پلیس + ۱۰ و دفاتر خدمات الکترونیک شهرداری) و محدوده و ضوابط فعالیت‌های این دفاتر ۳. حذف استثنا قوه قضائیه در اتصال به شبکه ملی اطلاعات و به اشتراک‌گذاری اطلاعات	ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه	بند «۲»
تعیین متولی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر توسعه متوازن روستایی توسط دولت	قانون الزام دولت به توسعه متوازن روستایی	بند «۳»
هرچند قوانین متعددی درخصوص ایمنی غذایی تصویب شده است، به دلایلی نظیر تعدد دستگاه‌های مسئول و ابهام در تعریف نقش و حیطه اختیارات و وظایف آن‌ها، عملاً این قوانین اجرایی نشده‌اند. لذا نیاز به قانونی جامع درخصوص ایمنی غذایی با رویکرد از مزرعه تا سفره وجود دارد		بند «۷»
توسعه پایه‌های مالیاتی به‌منظور کاهش سودآوری فعالیت‌های غیرمولد (نظیر سفته‌بازی زمین، مسکن، طلا و ارز) و هدایت نقدینگی سرگردان به سمت بخش‌های تولیدی (نظیر مالیات بر عایدی سرمایه)	قانون مالیات‌های مستقیم	بند «۹»
هماهنگی در اخذ عوارض شهری و اختلاف میان سازمان‌های اداره‌کننده مناطق آزاد با شوراهای اسلامی شهر	قانون اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۱»
تکلیف فعالان اقتصادی مناطق به ارائه اظهارنامه مالیاتی که موجب عدم اجرای معافیت قانونی در برخی مناطق شده است. معافیت کامل بدون توجه به ارزش‌افزوده حاصله به واسطه نوع فعالیت اقتصادی (برای مثال فعالیت‌های صادرات‌محور) می‌تواند موجب بروز انحرافات شود.	قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۱»
عدم تحقق تمهیدات لازم نسبت به یکسان‌سازی مقررات مربوط به ورود کالای همراه مسافر از مناطق آزاد به سایر نقاط کشور	قانون ایجاد یک منطقه آزاد تجاری - صنعتی و بیست و سه منطقه ویژه اقتصادی	بند «۱۱»
اعمال مدیریت واحد و یکپارچه در مناطق آزاد	بند «الف» ماده (۱۱۲) قانون برنامه پنجم	بند «۱۱»
۱. ساماندهی شرکت‌های دولتی از حیث انتقال کلیه وظایف حاکمیتی به وزارتخانه‌های ذیربط (به‌طور خاص در حوزه نفت و گاز)	مواد (۱۳) و (۱۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی	بند «۱۶»

پیشنهاد‌های اصلاحی	احکام قانونی مرتبط، در قوانین برنامه توسعه و سایر قوانین موضوعه	بند سیاست کلی اقتصاد مقاومتی
	اصل چهل و چهارم قانون اساسی	
تصویب لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم	قانون مالیات‌های مستقیم	بند «۱۷»
جایگزینی سیاست مالیات با نرخ صفر، به جای معافیت مالیاتی به منظور رفع تعارض با ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه سعودی نمودن نرخ‌های مالیات در مناطق آزاد	ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد	بند «۱۷»
نظارت مؤثر بر اجرای دقیق مفاد قانون و پاسخگویی دستگاه‌ها	مواد (۱۰) تا (۱۲) و ماده (۲۲) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات	بند «۱۹»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۴) قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	بند «۱۹»
پیشنهاد لایحه ماده (۳۲) توسط قوه قضائیه رفع تعارض تبصره «۱» ماده (۳۶) این قانون با تبصره «۱» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، مواد (۳۲) و (۳۶)	بند «۱۹»
طراحی سازوکاری برای ضمانت اجرای این قانون	ماده (۱۶) قانون بازار اوراق بهادار	بند «۱۹»
۱. راه‌اندازی سامانه الکترونیکی برای ایجاد امکان دسترسی به اطلاعات اشخاص حقوقی در مرجع ثبت ۲. الزام مراجع قضایی به اطلاع‌رسانی در خصوص تاجران ورشکسته	قانون تجارت - الزامات اطلاع‌رسانی	بند «۱۹»
۱. ایجاد ضمانت اجرای حقوقی و کیفری ۲. به روز نمودن ضوابط اجرای مناقصه و مزایده	قانون برگزاری مناقصات	بند «۱۹»
۱. طراحی سازوکاری به منظور ضمانت اجرای این قانون ۲. تصویب قانونی به منظور توسعه ممنوعیت اخذ پورسانت به کلیه معاملات (داخلی و خارجی) در همه بخش‌های اقتصادی	قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی	بند «۱۹»